

מאגר טקסטים

מלחמת לבנון השנייה

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והנוער

בוקר ה-12 ביולי 2006 נראה כתחילתו של עוד יום מושלם ופסטורלי ברמת הגולן. בשעה 6:30 בבוקר יצאתי ממפקדת החטיבה לסיור ולביקור במוצבי החרמון, שם היה גדוד ההנדסה 603 בפעילות בטחון שוטף.

בשעה 8:30 נפגשתי עם המג"ד ועם מח"ט הגזרה והמתנו למפקד האוגדה. התנהלה בינינו שיחה שגרתית אודות הגבול בלבנון ועל השקט מצד חזבאללה, אולם דווקא במצב הנוכחי ובשקט הפסטורלי הייתי טרוד ומהורהר.

בשעה 9:00 בערך קיבלתי טלפון מחבר - קצין אספקה של אוגדה 91 - שעדכן אותי כי "התרחש פיגוע בסמוך לגדר, שכנראה יוביל להפעלת נוהל חניבעל". מיד ניסיתי ליצור קשר עם מג"ד 82 שהיה נוכח בגזרת האירוע אך ללא הועיל, מכיוון שבאותה עת הוא נאלץ להתמודד עם הנעשה בשטח. כשהגיע מפקד האוגדה ביקשתי "להשתחרר" מהביקור כדי לנסוע לגזרת האירוע ולהבין טוב יותר את אופן התרחשות הפיגוע ואת תוצאותיו.

במהלך הנסיעה במורדות החרמון לכיוון קריית שמונה הבחנתי בירי מכיוון אזור רכס רמים והבנתי שהאירוע מורכב מאוד. בעקבות זאת שוחחתי עם קצין האג"ם של חטיבה 7 וביקשתי שיוציא ליחידות ולמפקדת החטיבה הנחיות ברורות על העלאת הכוננות ועל היערכות למלחמה. מבחינתי זה היה האות לתחילת כניסתה של החטיבה למלחמת לבנון השנייה על אף שהכרזה זו באה מאוחר יותר.

החטיבה הוכפפה לאוגדה 91, החלה את פעילותה בגזרת החוף ועסקה בהרס תשתיות חזבאללה. לאחר כמה ימים של פעילות אינטנסיבית קיבלה החטיבה משימות בגזרה מרכזית והתמקמה במרחב מלכיה-ברעם, ואף השתתפה בהתקפות על הכפר בנת ג'ביל תוך צבירת כוחות החטיבה מגזרות הפעולה השונות.

בשיא הלחימה הובילה החטיבה קרב התקדמות תוך פריצת דרך חדשה והצליחה לכתר ולנתק את המעוז הדרומי של חזבאללה בבנת ג'ביל. בנוסף, אחזה במרחב השליטה שבגזרה המרכזית.

החטיבה הייתה מעורבת בקרבות רבים בגזרה בפרט ובמלחמה בכלל בזמן שיחידותיה הוקצו לגזרות אחרות.

החיילים הראשונים שחצו את קו הגבול היו לוחמי חטיבה 7 מגדוד 82 ובהיותם בתוך הטנק ניסו למנוע את החטיפה. לצערנו, במהלך זה נהרגו ארבעה לוחמים של החטיבה. החיילים האחרונים שחצו את הגבול בתום המלחמה היו לוחמי גדוד 299 שהיה כפוף לחטיבה.

למעשה, לאורך כל המלחמה הייתה החטיבה פעילה בקרבות הבולטים שהתנהלו בה. במלחמה זו, כמו במלחמות העבר - פעולותיהם של הדרגים הטקטיים הנמוכים, מהלוחם ועד המג"ד - היו בחזית הלחימה. גבורתם, נחישותם ומקצועיותם הם שגרמו לחזבאללה וללוחמיו לסגת, להסתתר ולהתגונן.

לאחר הקרב במארו א-ראס נפגע טנק הגדוד מירי נ"ט ומפקדו חילץ את הפצועים לאזור אביבים, שם פינו צוותי הרפואה את הפצועים. חמישה מלוחמי החטיבה נהרגו במלחמת לבנון השנייה וכ-15 נפצעו בה.

הפצוע הקשה ביותר היה סמל אור בר און שאיבד את שתי רגליו. כשהגעתי למקום, ביקשתי ממפקד הטנק להרגיע את החייל ולעודדו ככל האפשר. כשמלאכת הפינוי מהטנק הסתיימה, שאל אותי מפקד הטנק: "המח"ט, אני יכול לנסוע חזרה למארו א-ראס? חבריי עדיין נלחמים וזקוקים לי ועל חיפה ממשכים לירות". סיפורו של לוחם גדוד 82 הוא תמצית ההבנה של נחישות הלוחמים בשילוב רעות והבנת המשמעות של ההגנה על תושבי מדינת ישראל.

בכל יום מימי המלחמה וככל שצברנו יותר כוחות ראיתי כיצד דרג הלוחמים נשאר ממוקד ורוצה לבצע את המוטל עליו מתוך הבנת האחריות הלאומית. למדתי מהי נחישות, גבורה, אומץ לב, הגנת המולדת, דבקות במטרה ויותר מכל - רעות.

גאה הייתי על המסירות, המקצועיות, הערכיות וחירוף הנפש, של לוחמי חטיבה 7 ויחידותיה. במלחמת לבנון השנייה הייתה לי הזכות לפקד על חטיבה זו ולראות את טובי לוחמינו מגנים על המולדת בערכיות רבה. כל חייל המבין את הנסיבות שבגינן אנו נלחמים באויב והמודע לאופן הלחימה, מביא לידי מימוש את הערכים שלפיהם הוא חונך ומתחנך ויודע תמיד שיש לו על מי לסמוך ועל מי להיעזר בעת הצורך. כל אלה משפיעים על טיב הלחימה.

לפיכך ראוי לציין שחיילים, נגדים, קצינים ויחידות החטיבה זכו לצל"שים ולאותות בזכות אומץ לבם וגבורתם במלחמה זו. עם זאת, עלינו ללמוד רבות על אודותיה ולהפיק ממנה לקחים כדי לשפר את המוכנות לפעם הבאה.

אל"ם (מיל') אמנון אשל

מפקד חטיבה 7 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

המלחמה פגשה את גדוד 75 בתעסוקה מבצעית בגבול מצרים. מקץ מספר ימים של המתנה ונדנדוד, "נו, ומה קורה איתנו?", קיבלנו פקודה לעלות לצפון. יומיים-שלושה ברמת הגולן וכבר התחילו מספר שבועות של לחימה, שינוי פקודות, אי ודאות ושינויים בהרכב הכוחות. עברנו גזרות, עברנו שמות של מקומות שונים, עברנו תחת מספר חטיבות. גדוד 75 פעל ביחד ולחוד, פטרול משוריין ופתיחת צירים, התקדמות ועוד. הלוחמים פעלו בעוז ובנחישות, התפתחו שיטות של פטרול ושל שימוש במרחב הבנוי, שיטות של מיצוי אמל"ח שנקלט תוך כדי לחימה.

מספר כלים נפגעו מטילים אך כל הלוחמים שבו בשלום לביתם. בחלוף עשור זכורה לי תקופה של הפנמה: מיד אחרי המלחמה ירדנו לרצועת עזה כצוות קרב גדודי התקפי. ניהלנו שיחה עם מפקד אוגדת עזה, תא"ל צ'יקו תמיר, ולחמנו ברצועת עזה תחת פיקודו ותחת פיקודם של אלוף יואל סטריק ותא"ל מוני כץ. הייתה זו לחימה מפקחת והזדמנות למימוש לקחים מקצועיים. זכורה לי שיחה אישית עם מפקד פצ"ן דאז, היום הרמטכ"ל גדי איזנקוט - אחרי דילוג לא מוצלח מעל גדר תיל במהלך אחד המבצעים בעזה. ישבתי מולו מעט חבול ועייף ולפתע חלפו כמעט שעתיים של למידה.

אני זוכר שיחה במכללה לפיקוד ומטה ושאלות נוקבות על המילה "משימה" ועל העמידה בה. עשור של שיחות, התנסויות - החוויה נותרה תזזיתית ובלתי רציפה, אך היא החלה ליצור למידה. הלקחים רבים ומגוונים ולא זה המקום לפרטם.

בתי הבכורה נולדה תוך כדי המלחמה הזאת. כיום היא מסיימת את כיתה ד', היא רוצה טלפון נייד ולא עושה (לשמחתי) את כל מה שהוריה אומרים לה. זיכרונותיי מהמלחמה מתנהגים באופן דומה - קצת חצופים, גדלו להם תלתלים ויש להם דעה נוקבת.

ארבע נקודות קצרות:

אי ודאות. אנו מלינים על המלחמה שהיא כזו, שהיא לא ברורה, לא יציבה. כן, צריך סדר וצורה, נחוצה שפה. אבל אי הודאות תהיה גם הלאה. מצד האויב, מצד כוחותינו. דברים משתבשים בפעילות האנושית הזאת, בלחימה. צריך להסתגל, מהר. צריך תעוזה. צריך לקבל את אי הודאות ולהתמודד איתה ולא רק לעשות כדי לנסות לצמצמה או לנסות לבטל השפעותיה.

מפקדי פלוגות. זכיתי לפקד על חבורה מופלאה, נועזת, חצופה וממושמת. הם ליבת היכולת לממש את הלחימה, להתכונן אליה ולהטמיע ערכים בגדוד. מזל שבמהלך שירותם כסמלים או כמפקדי מחלקות היו להם מפקדים טובים כך שאני קיבלתי מפקדי פלוגות שכאלה.

נגדים בכירים. מנהל המטבח נוסע למשוך תחמושת, הרס"ר הגדודי נוסע לאתר שטחי כינוס בגזרה שכנה. ותוסיפו לזה את הלחימה בעזה ועוד מספר מבצעים שבאו בשנים הבאות. לאיכות שלהם, לניסיון הזה - אין תחליף כשהגדוד בקצה.

זמן. זכורה לי החרטה על כל דקה, על כל שנייה, שלא הקדשתי ישירות להכנת הגדוד ללחימה או להכנתי האישית לכך. החול בשעון זורם ונערם, במפגש הבא קרב. יש לנו מקצוע מורכב ורכישתו אורכת זמן.

אלוף דן נוימן

מפקד גדוד 75 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

נסיגת צה"ל מלבנון במאי 2000 לא הביאה לשקט המיוחל בגבול הצפון, נהפוך הוא - חיזבאללה והעומד בראשו פירשו את היציאה מלבנון כחולשה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בנאומו המפורסם של מנהיג חיזבאללה - משל "קורי עכביש". אחת למספר חודשים חיזבאללה פעל במטרה לחטוף חייל צה"ל. באותה שנה, עת שהה גדוד 202 בגזרת הר דוב - בוצע ניסיון מחטף באזור ע'ג'ר, ניסיון שנכשל הודות לפעולה נכונה של הכוחות בשטח ובעיקר כתוצאה מתושייה של הלוחם, דויד מרקוביץ - קלע בפלוגת המסלול, שהצליח בנשקו האישי לפגוע במספר לוחמי חיזבאללה ובכך סיכל את ניסיון החטיפה.

למרות המצב הלא יציב ואולי נפיץ מול הלבנון, הוקדשו באותה תקופה מלוא הקשב והמשאבים של צה"ל ללחימה בטרור הפלסטיני. התפיסה הייתה שהכרעת הטרור הפלסטיני תקרין גם על הרתעת חיזבאללה, וכי הניסיון המבצעי שיצברו יחידות צה"ל ביהודה ושומרון יהווה מרכיב חשוב בבניין הכוח. תפיסה זו הובילה לצמצום של האימונים, והכוונת מעט האימונים שבוצעו ללחימה באיו"ש (אזור יהודה ושומרון). בהמשך, תתברר תפיסה זו כשגויה בשל השוני המהותי בין סביבת הלחימה והפעלת הכוח באיו"ש לזירה הלבנונית.

בפרוץ האירועים בצפון, החטיבה הובילה מבצע בשכם במטרה למגר את הטרור הפלסטיני. מהר מאוד הבנתי שבצפון המצב השתנה, שמדובר באירוע מתגלגל עם פוטנציאל להסלמה ולכן בעצה אחת עם מפקד איו"ש החלטנו על סיום מבצע "זרעי קיץ" ועלייה לפיקוד צפון.

חטיבת הצנחנים הייתה הראשונה להתייצב והראשונה לפעול בלבנון, כאשר הקרב המשמעותי הראשון היה הקרב של הגדס"ר החטיבתי במארון א-ראס: קרב הרואי של לוחמי הגדס"ר שהסתיים בתוצאה חד משמעית, כוחותינו הכריעו את כוח חיזבאללה שפעל במארון א-ראס.

קרב זה, לימד את כולנו כי האתגר שמציב חיזבאללה שונה בתכלית מהאתגר שהיכרנו בהתמודדות כנגד הטרור הפלסטיני, אך גם כי החדות המבצעית של הלוחמים שנצברה באיו"ש בניסיון מבצעי תחת אש ופיקוד נחוש ומקצועי, מהווים יתרון יחסי משמעותי על האויב, ובפרט בקרבות פנים מול פנים.

החטיבה המשיכה להילחם בבינת ג'ביל והצליחה לפגוע באופן משמעותי בכוח המיוחד של החיזבאללה. גם בקרב זה נחישות ומקצועיות ברמת הלוחמים והמפקדים ופיקוד לפנים הובילו לתבוסה של הכוח המיוחד של חיזבאללה.

בהמשך פעלה החטיבה בשני מאמצים: התקדמות למרחב א-טירי מצפון לבינת ג'ביל ולחימה לכיבוש עייתה א-שעב. לאחר העברת גזרת עייתה א-שעב לחטיבה 2, חטיבת הצנחנים מימשה שליטה מבצעית במרחב שמצפון לבינת ג'ביל עד שקיף א-נימל ולחמה לכיבוש החלק הצפוני של בינת ג'ביל.

בשלב האחרון של המלחמה החטיבה ביצעה מהלך מוטס ובעקבות החלטה על הפסקת אש חזרה בתנועה רגלית לשטח.

שני שיעורים מרכזיים למדתי מהמלחמה הזאת: האחד בהקשר לבניין הכוח למלחמה והשני על הפעלת הכוח:

בבניין הכוח שלושה לקחים מרכזיים: הראשון, בשגרת החיים של יחידה, התודעה צריכה להיות "מחר מלחמה", ומכאן החובה לנצל כל רגע לשיפור המוכנות של הכוח, כאשר פעילות הבט"ש איננה תחליף לאימון ייעודי מוכון מלחמה. השני הוא בחירת המפקדים - מפקדים יוזמים שידעו להוביל מסגרת למלחמה במקצועיות, באומץ ובתבונה. השלישי, חשיבות בניית האמון בין המפקד ללוחמים ובין שרשרת הפיקוד, שכן אמון הוא הבסיס החשוב ביותר ליכולת של מסגרת לוחמת לפעול באופן אפקטיבי.

בהפעלת הכוח שלושה לקחים מרכזיים: הראשון, חיוניות המשימה - הצורך להגדיר משימה טקטית ברורה בדגש על מקום ועיתוי, שכן משימה לא ברורה הופכת חמקמקה. השני, פיקוד לפנים, למרות התפתחות טכנולוגית בהקשר יכולות השליטה, הניסיון מלמד כי מפקדים יכולים להבין מצב טקטי במלחמה דרך התרשמות ישירה ובלתי אמצעית. וכן חשיבות שהמפקד יוביל וישמש דוגמה אישית כתנאי ליצירת אמון של חייליו. השלישי הוא החובה המקצועית והערכית לממש את המשימה במינימום נפגעים לכוחותינו, כולל לפעול למזעור אירועים של ירי כוחותינו על כוחותינו.

כמפקד במלחמה אתה מבין לעומק את משמעות המושג אחריות - מחד אחריות על מימוש המשימה תוך יוזמה, חתירה למגע ודבקות במשימה. ומאידך אחריות לאנשיך תוך שמירה על ערכי הרעות, אחוות לוחמים ושמירה על חיי אדם. במהלך המלחמה פעלתי ככולי יכולתי על מנת לבצע את המשימות במלואן במינימום מחיר. ובהינתן נפגעים, ראיתי חשיבות גדולה לצד המשך הלחימה לממש שרשרת פינוי גם במצבים מורכבים, במאמץ להציל חיים. ראיתי בכך חובה מוסרית כלפי הלוחמים וכלפי המשפחות שהפקידו בידי את היקר מכל.

בספר "חיילים היינו וצעירים" נכתב: "אתה לא בוחר את שדה הקרב שלך, אלוהים עושה זאת בשבילך, אבל אתה קובע את הנורמה במקום שהנורמה מעולם לא נקבעה".

החטיבה לקחה חלק מרכזי במלחמת לבנון השנייה ורשמה פרק משמעותי במורשת הצנחנים לדורותיהם. לוחמים ומפקדים לקחו אחריות, ופעלו תוך דבקות במשימה ודוגמה אישית, ובמעשיהם קבעו נורמות וסטנדרטים לדורות הבאים. אני גאה בלוחמים, במפקדים ובמטה החטיבה, בסדיר ובמילואים - שנתנו משמעות נוספת למושג "אחר".

במהלך הלחימה החטיבה איבדה את מיטב בנייה, לוחמים אותם נזכור תמיד - סגן יפתח שרייר, סמל יהונתן איינהורן, סגן אילן גבאי, סמ"ר מיכאל (מייקל) לוי, סמל עדי כהן, סמל מלקו (משה) אמבאו, סמ"ר פיליפ מוסקו, סמ"ר אורן ליפשיץ וסמ"ר מורן כהן זכרם לברכה. נמשיך לחבק את המשפחות שאיבדו את היקר מכל ונעשה כל שניתן כדי להיות ראויים להם.

לכולנו אחריות וחובה מוסרית להמשיך לבנות כוח מגן מוכן, חזק וערכי שמהווה מרכיב מרכזי בחוסנו של העם והמדינה.

תא"ל (במיל') חגי מרדכי
מפקד חטיבת הצנחנים במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

"על האנשים"

כל מה שנותר ברשומון החוויות שלי ממלחמת לבנון השנייה מורכב כולו מסיפוריהם של אנשים - של לוחמים, תומכי הלחימה, מפקדים ומשפחותיהם. בעיקר משפחותיהם. כל זיכרונותיי שאינם קשורים באנשים כתובים איפה שהוא, שמורים בסדר מופתי באיזה מרתף שבית עזבו.

מאחר והייתה זו מלחמה נטולת תרועות ניצחון ממעיטים משתתפיה לספר בזכרה. היות שכולם עמדו במשימות אבל יעדי המלחמה לא הושגו, היו מעדיפים אותם 'כולם' שלא יקשרו אותם למלחמה, ונוח להם שמוביליה נאספו לעולם העסקי באזרחות. חשוב להודות ביושר: צה"ל תיחקר עצמו לדעת. ברוב התחומים נעשה שיפור ממשי - השתנתה רוח הצבא. כלל היסוד היה פשוט וניתן לסכמו במילה אחת: הפוך.

השנים הראשונות שלאחר המלחמה עוד לוו בהתעניינות בניסיונם של מפקדי המלחמה, אולם זו התפוגגה לחלוטין בשאון מצעדי ה"הכל תוקן" של מבצע "עופרת יצוקה". מראות מלחמת לבנון השנייה, מהלכיה, הלקחים שנלמדו, הנאומים וההבטחות חלפו כולם, הפכו לדו"חות עמוסים מדי, ביקורות אישיות מדי וערבי מורשת עצובים מדי. ואז נמוגו. כך, מלחמה עם אות אך נטולת 'בעלי בית' - נמוגה לטובת אחיותיה הצעירות ילדות הדרום, משאירה אחריה אורה של 'החמצת הזדמנות' ושרשרת פיקוד שלא טעתה רק בגלל שלא לקחה בה חלק. ככה זה עם מלחמות - המאמץ להיזהר מלהתכונן למלחמה שהייתה, בצד האמונה ש'ברור שאנחנו נהיה יותר טובים' - מביא את כולם לדלג על הקרב שעבר נוכח פני האויב של מחר. זו המציאות ואין מה לכעוס בה.

המערכת דוחקת באנשיה לשכוח ולהיערך לאתגר הבא. האנשים והמערכת חיים את המלחמה אחרת. בעוד שבעיניי המערכת המלחמה היא אירוע שמתבטא באוסף לקחים, בעיני האנשים היא אוסף של חוויות וטראומות, אוסף צלקות בצד התעלות נפש, רעות לוחמים, כאב, אובדן והקרבה. מבחינת האנשים המלחמה תמיד תישאר. לעולם לא ישכוחו. גם אם ינסו. לא יכולים להיפרד מקיומה. כל אחד בדרכו. כל אחד בהתאם לאובדן שתבעה ממנו ההשתתפות. פציעה חמורה או חבר שלא שב הופכים את המלחמה לאירוע יום יומי לנצח. כך נשארה מלחמת לבנון השנייה קיימת בי תמיד כרשומון חוויות המורכב כולו מסיפורם של המשפחות השכולות וחבריהם ליחידה של אלו שנפלו בה.

חמישה עשר חללים בחטיבת הצנחנים הצפונית "הנשר" 226 עליה פיקדתי. גיבורים כולם. גיבורים לא במותם אלא בחייהם. גיבורים בדרך בה הלכו:

- סמל גרגורי אהרונוב ז"ל (ק' רכב גדוד 9255)
- רס"ל פיוטר (ישראל) אוחוטסקי ז"ל (לוחם נגב, מסייעת גדוד 9263)
- רס"ן אליהו אלקריף ז"ל (קצין חימוש גדוד 9255)
- רס"ם ירון אמתי ז"ל (חובש בכיר בתאג"ד גדוד 9263)
- רס"ל מרדכי (מוטי) בוטבול ז"ל (נהג בגדוד 9255)
- רס"ר שלמה בוכריס ז"ל (רס"פ פלוגה ב' מגדוד 9255)
- רס"ל זיו בלאלי ז"ל (מש"ק לוג' מגדוד 9255)
- רס"ר דניאל בן דוד ז"ל (פקיד פלוגתי - פלוגה ב' גדוד 9255)
- רס"ל מריאן ברקוביץ' ז"ל (עובד כללי גדוד 9255)
- סמ"ר יהודה (ברוך) גרינפלד ז"ל (לוחם פלוגה ב' מגדוד 9255)
- סגן שמואל חלפון ז"ל (קצין התחזוקה של גדוד 9255)
- רס"ל רועי יעיש ז"ל (עובד כללי גדוד 9255)
- סמ"ר שי (שאול) מכלוביץ ז"ל (מש"ק לוג' מגדוד 9255)
- רס"ל איגור קוואליק ז"ל (לוחם נגב, מסייעת גדוד 9255)
- סגן יוסף (יוסי) קרקש ז"ל (סגן מפקד פלוגת המפקדה של גדוד 9255)

גיבורים כולם.

רק שלושה מתוכם הכרתי אישית טרם המלחמה, הכרות שטחית למדי. על האחרים למדתי מהמשפחות. בני המשפחות הם הגיבורים שלי. הצועדים קדימה במשעול החיים. שומרים על תנועה מתמדת. מוכוונים במורשת יקריהם שלא חזרו ובעוצמתה של המציאות הדוחקת להמשיך ולחיות, להיות חיוני, ואפילו לשמוח.

פגשתי את המשפחות ולמדתי להכיר אותם. למדתי לאהוב אותם.

כך לימדוני המשפחות שיכול אדם לאהוב אדם שלא הכיר או פגש מעולם.

למדתי דרך המשפחות גם לאהוב את העם שלי קצת עוד יותר. דרכם למדתי להכיר את העוצמות המאפשרות לעם שלנו לבנות חיים במדינה גם באזור מוקף אתגרים. התנהגותם האצילית והאחראית חיזקה אותי.

במסעותיי בין המשפחות לא מצאתי מה עושה אותנו ראויים לפקד על בניהם.

כמחצית מחללי החטיבה התנדבו לשירות. מחציתם לא היו מחויבים בשירות מילואים על פי חוק בתקופת המלחמה מסיבות גיל, בריאות, זמן משירות סדיר, תפקידים באזרחות וכו', ואף על פי זאת הם התייצבו, אפשרות אחרת לא הייתה קיימת מבחינתם. גיבורים!

בנוכחות המשפחות משפטים כמו "לשמור על המולדת" או "להגן על המדינה" אינם קליישה - הם חזון, הם ציווי.

עמוק בתוך החוויה האישית שלי ולפני הדיון המקצועי שנשכח, נמצאים גם האנשים - פקודיי. המפקדים והלוחמים, אנשי הסגל והחיילים, תומכי הלחימה ואנשי המטה, הם הסיפור האמתי - נשמת מעשה המלחמה. המחויבות שלי, ההערכה שלי ולעיתים ההערצה שלי, החיבה והתקווה, כולם נתונים להם.

לוחמי הצנחנים, אנשי המילואים, בעלי המשפחות והעסקים, חלקם עדיין סטודנטים, בהם שכירים ועצמאיים - כולם אזרחים מן השורה שהפכו ביום פקודה למופת ולסמל.

את הפיקוד על החטיבה קיבלתי שנתיים ושלושה חודשים לפני המלחמה - תקופה לא מבוטלת בה למדתי להכיר ולראות את מקור התקווה למדינה ולעם לו אנחנו שייכים. ההקרבה האישית מתוך דאגה, אחריות והבנה כי ביום פקודה ידרשו

לסכן את חייהם היא שהניעה את העשייה בחטיבה. בצד הדבקות במשימה בתעסוקות המבצעיות והמאבק על מיצוי האימונים, מצאתי קבוצה בה החברות והרעות חקוקים בסלע.

המציאות הארץ-ישראלית זימנה אותנו לקשה שבמבחנים: מלחמה! הועמדנו במבחן הדבקות במשימה נוכח האויב והכאוס ובמבחן הרעות ואחוות הלוחמים. במבחן המלחמה זכיתי לראות את התעלות הנפש, ההקרבה, והנתינה של אנשיי - מפקדים וחיילים כאחד - שפעלו בצנעה ובשקט, חדורי נחישות והקרבה.

חב אני תודה למג"דים, שהיו המנוע להחלטות, להובלה ולמימוש המשימות. מודה על ימים ולילות ארוכים של תכנון וקביעת הדרך, על המנהיגות, המקצועיות, אומץ הלב והדבקות במשימה. הייתם ותהיו מודל לחיקוי לאנשיכם ולי.

פרק המלחמה כמפקד עוצבת נשר במלחמת לבנון השנייה ייחתם בספר "דברי הימים" האישי שלי כ"תקופת חיים" נוספת. תוך כדי הלחימה לא הרגשתי שום תחושת סיפוק ממה שעשיתי, הרגתי או לא הרגתי. הייתי מלא בחובה אישית לבצע את שנדרש ממני כמח"ט - "לעשות את העבודה" וזהו. מעט רגשות, הרבה לחץ, מחויב הייתי רק למשימות ולאנשיי.

אני גאה באנשיי, בלחימה ובערכי הלחימה שלהם.

עדיף שלום, אבל המלחמה הבאה יותר קרובה.

אל"ם (מיל') בועז עמידרור

מפקד עוצבת "נשר" במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

ב-12.07.06 נחטפו שלושה חיילי צה"ל בגבול לבנון. גדוד 601 בפיקודי היה ברגילה לאחר תעסוקה ארוכה בגזרת החרמון. באותו שבוע ביצע הגדוד תהליכים לקבלת אחריות על גזרת צפון רצועת עזה, שם התחוללה לחימה ערב חטיפתו של החייל גלעד שליט. כאמור, העובדה שהגדוד שהה בחופשה הוביל לחזרה מהירה של תהליכי מעבר משגרה לחירום וארגון הגדוד למלחמה.

ב-13.07.06, בשעה 18:00, עמדו לוחמי הגדוד לצד הפו"מות כשהם ערוכים ומוכנים ללחימה. ראיתי בעיניהם דריכות, תחושת שליחות ורצון אמיתי לבצע את תפקידם בהצלחה. מיד עם תחילת הקרבות ביצע הגדוד משימות פשיטה על מוצבי האויב ביסמין ובבונקר שבע'ג'ר, כאשר כבר בהתחלה החלה לחלחל התובנה שמדובר באירוע אחר ולא בעוד סבב לחימה.

במהלך הימים שלאחר מכן פעל הגדוד בגזרה המערבית תחת חטיבת הצנחנים, שם טיהר מוצבי חזבאללה נטושים וממולכדים. בעת העבודות למיגור תשתיות האויב נפגע דחפור של הגדוד ממטען שהוטמן על סוללת עפר בקו דיווח 74. על הדחפור פיקד נגד צמ"ה שנפגע קל וחזר ללחימה זמן קצר לאחר מכן. בתום משימות זיכוי המוצבים בגזרה זו, עברנו לגזרת מארון א-ראס. בלחימה במארון א-ראס התמודדנו מול אויב שביצע ירי מדויק.

הגדוד השתתף בלחימה ובקרבות יחד עם יחידות אגוז, גדוד 52, חטיבה 401 וחטיבת הצנחנים. במהלך הקרבות זוכתה הקסבה במארון א-ראס ובכך נסתם הגולל על המצאות של מחבלים בכפר.

בכל אותה תקופה ביצע הגדוד את משימותיו על הצד הטוב ביותר. שאפנו תמיד להיות הראשונים בכוחות, ליזום, להשפיע, לפרוץ דרכים ונתיבים לכוחותינו ולהשמיד את תשתיות האויב.

תוך כדי הלחימה, נפגעו פו"מות הגדוד מירי טילי נ"ט מתוך הכפר מארון א-ראס ומבנת ג'ביל. למרות התשישות מעוצמת הלחימה, המשיך הגדוד ונלחם כתף אל כתף עם יחידות החי"ר והשריון.

מלחמת לבנון השנייה תיזכר מנקודת מבטי כמלחמה בה הביא גדוד 601 את כל הכשירויות הקיימות בחיל ההנדסה הקרבית לידי ביטוי. המלחמה חידדה בעיני את חשיבות טיפוח הפיקוד בכל הרמות, החל מרמת הסמל - כדי ליצור רוח לחימה. הגדוד לחם במשך 30 יום מראשית המלחמה ועד תומה. נזכור את סמ"ר פיליפ מוסקו זכרו לברכה, לוחם צנחנים שנהרג במהלך חילוץו ושבטיפולו לקח הגדוד חלק מרכזי.

אני רוצה להוקיר את פועלם של הלוחמים, הפלסים, המפקדים, הנגדים וכל מי שלקח חלק במלחמה. אני גאה מאוד בלוחמיי וחש כי גדוד 601 הציב רף גבוה של יוזמה, נחישות ותעוזה.

אל"ם אמיר אולו

מפקד גדוד 601 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

אירוע חטיפת החיילים ב-12 ביולי 2006 תפס את גדוד 46 ביום שגרתי בפעילות בט"ש (ביטחון שוטף) בבקעת הירדן - מלחמה לא נראתה עדיין באופק.

ביום שישי, ה-21 ביולי, הגיעה הפקודה להצטייד בטנקים ששהו באותה עת בחטיבת ההכשרה בשיזפון ולהוביל אותם צפונה. מלחמה נראתה פתאום כאפשרות סבירה. עזבנו את גזרת הבט"ש, עלינו ל'אימון לפני מלחמה' ברמת הגולן והוכפפנו תחת פיקוד חטיבת הנח"ל.

ביום ראשון ה-30 ביולי התחלנו בביצוע המשימה. מיד עם הכניסה - טנק ראשון חוטף טיל, ארבעת אנשי הצוות נפצעים קל ומפונים לארץ. אנחנו ממשיכים. ההתקדמות לרכס אליו נדרשנו להגיע הייתה איטית וקשה אך בבוקר יום רביעי, השניים באוגוסט - התייצב הגדוד על הרכס.

שבוע עובר והגדוד עדיין בלחימה. התחלנו בשלב שהייה, בנינו מגננים ברכס ומשם יצאנו לפעולות סיוע, חיפוי, חילוץ ותספוק לכוחות החי"ר בגזרה, ובלילה - מארבים. ביום חמישי, תשעה באב, 3/8/2006 - הרוג ראשון לגדוד. סמל יהונתן (יוני) שרעבי ז"ל נפגע מפגיעה ישירה של טיל נ"ט.

ממשיכים להתקדם מערבה, המשימה - פתיחת הציור בואכה ואדי הסלוקי. כוח טנקים מהגדוד הוכפף לעוצבת "נשר". הכוח בפיקודו של רס"ן בניה ריין ז"ל ביצע מספר משימות תחת פיקוד החטיבה וביום שבת ה-12/8 קיבל 'כח בניה' משימה לחילוץ טנק שתקוע במרחב. בדרך לביצוע המשימה נפגע הטנק של הצוות מטיל נ"ט. ארבעת אנשי הצוות - רס"ן בניה ריין, סמ"ר אורי גרוסמן, סמ"ר אדם גורן וסמ"ר אלכסנדר (סשה) בונימוביץ - נהרגו. על השתתפותם בלחימה קיבלו ארבעת אנשי הצוות צל"ש מאלוף פיקוד המרכז.

ביום ראשון ה-13/8 הייתה אווירה קשה בגדוד. כשאנחנו סמוכים לוואדי הסלוקי אספתי את מפקדי הפלוגות ותכננו יחד את אופן חצייתו. אחרי הצהריים הגיעה הפקודה להפסקת אש. לצד התחושה של פספוס באוויר, שלא השלמנו את המשימה - הייתה בקרקעית הבטן גם תחושת הקלה.

התחלנו בארגון הגדוד ליציאה מלבנון.

ביום שלישי, חמישה עשר באוגוסט, לאחר 16 ימי לחימה רצופים, יצא כל הגדוד בחזרה לשטח ישראל.

אל"ם אלעד רצאבי

מפקד גדוד 46 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

עשור חלף מאז יצאנו ל'מבצע' לבנון וחזרנו ממלחמת לבנון.
זהו העשור השקט ביותר אותו ידע גבול הצפון מאז קום המדינה, ולכאורה הרי שנתון זה מעיד על הצלחתה של המערכה היא.

בפרספקטיבה של הזמן, אני סבור כמפקד שבהסתכלות בהירה במראה אל לנו להתהדר על 'הילת' הקרבות, כי ההתנהלות שלנו כצבא במלחמה לא הייתה טובה. מאחר ואין זה המקום לשיח פיקודי-מקצועי-ערכי אנצל איגרת זו על מנת לפאר את הילת הלוחמים - הילה שהאירה מבעד לערפל בו היינו שרויים ואת הישגי המלחמה ברובה ניתן לזקוף לזכותם.

לאורך מלחמת לבנון השנייה פעל גדוד 13 במסגרת אוגדה 162 והיה שותף לקרבות. לא אתאר את סיפור הגדוד במלחמה, אלא מעט מסיפורי הגיבורים האמיתיים שלה - הלוחמים.

סמ"ר עומרי אלמקייס ז"ל גדל ברמלה. מגיל צעיר בלט בכישרונו המוזיקאלי ובאהבתו לספורט. לקראת גיוסו התעקש עומרי לבצע שירות קרבי למרות שהיה יכול להימנע מכך בשל היותו בן יחיד לאמו ובשל בעיות רפואיות מהן סבל. עומרי התגייס לגדוד 13 בנובמבר 2004, היה לוחם מוביל ותפקד כקלע חוד בפלוגה המסייעת.

סמ"ר דניאל שירן ז"ל גדל בחיפה וסיים בהצטיינות את לימודיו בבית הספר הריאלי בעיר. לקראת גיוסו נקבע לדניאל פרופיל שאני קרבי בשל בעיה בכף רגלו. דניאל לא השלים עם 'רוע הגזירה' ובחר לערער שוב ושוב עד שהצליח להעלות פרופיל. דניאל התגייס לגדוד 13 בנובמבר 2004, היה לוחם מוביל ותפקד כנגביסט חוד בפלוגה המסייעת.

סרן (מיל") איגור רוטשטיין ז"ל גדל ברוסיה ועלה לישראל בשנת 1997. איגור התמחה באורטופדיה-כירורגית בבית החולים פוריה. עם פרוץ המלחמה מיהר להתנדב לשירות מילואים והתעקש להצטרף ללחימה. בנו יחידו של איגור - לב - משרת כיום כחובש בצה"ל.

רס"ן דגן ורטמן ז"ל היה בין תפקידים כשפרצה המלחמה, והתנדב להצטרף לחפ"ק פלוגה ב', בה כיהן כסמ"פ.

רס"ן אלירז פרץ ז"ל התנדב לשירות קרבי למרות היותו אח שכול (אחיו אוריאל ז"ל נפל בקרב בלבנון 1998). אלירז תפקד במלחמה כמ"פ המבצעית והוביל את הגדוד בכל הקרבות.

ב-4 באוגוסט 2006, בשעות הלילה, פעל הגדוד בכפר בכוונה לחתור למגע עם האויב ולאחר מצבורי נשק, תחמושת ומודיעין. במהלך הפעולה נתקלה הפלוגה המסייעת באויב והתפתח קרב פנים מול פנים. ראשונים להגיב וראשונים להיפגע היו העומדים בראש הכוח - הלוחמים המובילים, הצועדים בחוד.

דניאל ז"ל נהרג במקום, עומרי ז"ל נפצע אנושות ומפקד המחלקה יונתן לרר (יבדל לחיים ארוכים ובריא) נפצע קשה. חגי המ"פ (יבל"א) פיקד על הקרב המורכב, בקור רוח ובמקצועיות רבה. איגור ז"ל, שתפקד כרופא בסוף הכוח, רץ קדימה וחתר לטיפול בנפגעים. כך מצא את מותו. אלירז ז"ל שהוביל את פלוגתו בסמוך, לא שאל שאלות ולא חיכה לתשובות - וחבר בראש הכוח לסייע לפלוגה המסייעת.

גיבורים אלו ושכמותם הם עבורי המיטב שבעם ישראל, המהווים שמורת טבע אנושית, מקור לחוסן והמנוע שמצית את האור הגדול במגדלור שמראה לנו את הדרך. לוחמים ומפקדים פשוטים, אלו שעובדים הכי קשה ובתנאים הכי מורכבים, אלו ששחטנו אותם באימונים והובלנו אותם לקרב - ממנו לא כולם שבו.

עשור אחרי. מתום המלחמה, צה"ל הוביל תהליכים משמעותיים לחיזוק כוחו ומוכנותו כדי לעמוד במשימה ביום פקודה. תהליכים שתכליתם הגנה על אזרחי מדינת ישראל וחיזוק האמון בין צה"ל לחברה הישראלית.

בצד הניסיון, התובנות והלקחים המקצועיים הרבים אותם לקחתי איתי מהמלחמה, עומדת גבורת הלוחמים בקרב - אומץ ליבם ועוז רוחם, וגבורתם טרם הקרבות - ביום-יום, בערכים, בשליחות וברוח ההתנדבות, לא כסיסמא אלא כדרך חיים, כמצפן וכמופת.

אלוף (במיל') יואב מרדכי

מפקד גדוד 13 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

ב- 25 ביוני 2006, במהלך מתקפת מחבלים על עמדות צה"ל, נפגע מרקטה טנק 2 של פלוגה מ' / 71 סמוך לכרם-שלום בגבול רצועת עזה. אירוע זה, שבו נפלו מפקד הטנק, המ"מ סגן חנן ברק ז"ל וסמ"ר פבל סלוצקר ז"ל ובו נחטף רב"ט גלעד שליט, היה עבור חטיבה 188 תחילתו של שינוי הפעילות המבצעית. מצב זה הצריך מעבר מפעילות ביטחון שוטף לחימה. כך גדד 74, שהיה אמור להחליף את גדוד 71 שבגבול עזה - הצטרף לחימה במבצעים חודרים לרצועת עזה לראשונה מאז ההתנתקות.

מלחמת לבנון השנייה התרחשה בלבם של שינויים באופיים של העימותים בין צה"ל לאויבי מדינת ישראל. סביבת החימה השתנתה מלחימה קונבנציונלית בין צבאות לחימה של צבא בארגוני טרור בעלי יכולות ואמצעי לחימה משמעותיים. פתרונות טכנולוגיים המצויים היום בידי צה"ל בתחום המיגון, איתור האויב, הפיקוד והשליטה בסביבה מורכבת לא היו עדיין בידי הכוחות הלוחמים. יתרה מזו השינוי התפיסתי לא הבשיל דיו.

בעת אירועי החטיפה בגבול הצפון ב- 12 ביולי שהביאו לפרוץ מלחמת לבנון השנייה, היו כל גדודי החטיבה בעיצומה של פעילות ביטחון שוטף ביהודה ושומרון ובמבצעים ברצועת עזה. מפקדת החטיבה פיקדה על חטיבה מרחבית "מכבים" באוגדת יהודה ושומרון.

חטיבה 188 נקראה לחימה בלבנון בהדרגה, יחידה אחר יחידה. תחילה עבר גדוד 74 מהפעילות באזור חבל עזה לצפון. לאחר שינויים בתכניות שיועדו לו והתמקמות הגדוד בשטח, טיל נורה לכיוון אחד הטנקים שהיה סמוך לעמדה וגרם לפגיעה קשה בצוות הטנק. שלושה מאנשי הצוות - סמל אלון פינטוך, סמל אנדריי ברודנר וסמל איתמר צור - נהרגו. למעשה, זו הייתה הפעם הראשונה שבה נתקלנו בטילי חזבאללה. הכרנו היטב את איום הטילים הכבדים בחזית הסורית אך על נוכחותם בידי חזבאללה היה המידע חסר. איום טילי הקורנט היה האיום העיקרי שהציב האויב לטנקים של חטיבה 188.

לבסוף הצטרפה גם מפקדת החטיבה לצפון והתארגנה למשימות בפיקודה של אוגדה 98. סיפורי לחימה רבים הפכו מאז לחלק ממורשת הקרב המפוארת של החטיבה. רבים עוטרו בציונים לשבח על פעולתם. ידועים במיוחד הם סיפור חילוץ לוחמי הצנחנים שנפגעו בעיבורה של בנת ג'ביל, ע"י טנק בודד, בפיקודו של מ"פ א', סרן חנוך דאובה, תחת מטחי טילים של האויב. וסיפורו של "צוות עוז" צוות 33 מפלוגה ג', בפיקודו של סמ"ר עוז צמח, שסייע לטנק הגור שנפגע ומפקדו נפצע, להיחלץ. בתום משימת החילוץ נפגע טנק 33 מטיל, וכל אנשי הצוות נהרגו. סמ"ר עוז צמח ז"ל, סמ"ר הרן לב ז"ל, סמל דן ברויר ז"ל וסמל ינון ניסן ז"ל נפלו כשהם מגנים בגופם על היחלצותו של טנק הגור. סרן חנוך דאובה שעוטר בעיטור העוז, ו"צוות עוז" שקיבלו את צל"ש אלוף הפיקוד, פעלו ברוח החטיבה וצה"ל, רוח של אחוות-לוחמים עד חירוף הנפש, בקור רוח ובמקצועיות רבה.

בגזרה אחרת, רגע לפני הפסקת האש - נפגע דחפור מגדוד 605 בפיקודו של סמל יבגני טימופייב ז"ל. פגיעה זו גרמה למותו שלו ושל הנהג, רס"ל דודו עמר ז"ל.

מאירועי כרם שלום ועד הפסקת האש איבדה החטיבה עשרה חיילים. כולם בניה הטובים ביותר של הארץ הזו, בני עיר ובני כפר, עולים חדשים וילידי הארץ שחירפו נפשם בקרב תוך אמונה שלמה בדרך, והנחילו מורשת המאופיינת באחוות לוחמים, בעוז רוח ובמקצועיות, וראוי שתהיה עמוד האש שלפני המחנה לעד.

כשחזרה החטיבה מהמלחמה היה ברור לי כמפקדה שיש לפעול בשני מישורים. האחד - ללמוד ולחקור לעומק את אירועי המלחמה ולהפיק את המרב לשיפור יכולותיה של החטיבה לעתיד. ערכנו תחקירים יסודיים שרוכזו באוגדן והוצגו בכנס חטיבתי ברמת מפקדי הפלוגות.

המישור השני חשוב אף יותר: היה ברור לי כי האחריות המלאה להכנת כוחותיי ליום פקודה מוטלת עליי. כשחזרנו לרמת הגולן בתום המלחמה התחלנו להתאמן. יצאנו לתרגילי פתע קצרים ואף לתרגילים גדודיים ללא תכנית סדורה. היה חשוב לנו להזיז את עצמותינו ולחזק את גופנו ואף אחד לא יכול היה לעצור את התנופה הזו. כשירותה המבצעית של החטיבה עלתה מאוד בזמן קצר והיא שבה להיות חטיבה במוכנות גבוהה.

במשך העשור שחלף ממלחמת לבנון השנייה הוכנסו אמצעים טכנולוגיים רבים, ואלה כבר סייעו לכוחותינו ועוד יסייעו להם בכל לחימה במתארים דומים. עם זאת מאז ומעולם נשענה החטיבה על ייחודה - איכות אנשיה, החיבור ביניהם וההבנה העמוקה שלהם את המשימה.

חזבאללה לא הוכרע במלחמת לבנון השנייה אך בוודאי הורתע. בעשור הזה שורר שקט מוחלט בגבול הלבנון. תרומתם של לוחמינו ושל החללים שחירפו נפשם בקרב היא תרומה מוחלטת שאין עליה עוררין ובזכותם אנו זוכים לשקט ששורר במדינתנו. אך אל לנו להיות שאננים משקט זה, עלינו להיערך בכל זמן ובכל דרך ליום שבו הוא יופר.

אל"ם (מיל') משה שטרית

מפקד חטיבה 188 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

יום שישי, לוחמי החטיבה מקבלים את השבת בבתיהם אז הצלול מגיע. "הנך מתבקש להגיע ליחידתך שבפילון בהקדם האפשרי".

זו הייתה קבלת שבת מיוחדת במינה. בזמן קצר ובפחות מ-24 שעות מפקדי וחיילי חטיבת "עודד" התייצבו בבסיס והתארגנו על הצויד לביצוע משימותיהם.

המח"ט נקרא לקבוצת פקודות במקביל להפעלת החייון לחיילי החטיבה. המשימה: שלולט על אזור הגזרה המזרחית ולמנוע ירי קטיושות על קריית שמונה וצפת. מיד מתכנסים המפקדים וכל מג"ד מקבל את המשימה שלו. אנחנו יוצאים לדרך בהבנה שיש לחטיבה שלושה ימים להתארגן, לאמן את החיילים באימון בסיסי ולהעלות כשירותם המבצעית במהירות.

לשמחתי הרבה זכיתי במג"דים ובמטה שפועלים באופן מקצועי והיררכי, מקבלים פקודות ומבצעים אותן על הצד הטוב ביותר. תוך זמן קצר התכנית משתנה והגדוד הראשון מקבל פקודה להיכנס ולפתוח ציר. מפקד הגדוד יחד עם פלוגת הסיור מקבל את המשימה ונע לכיוון תוך דיווח שהשטח מוכן לכניסת החטיבה.

יום אחרי מוריד המח"ט פקודה למג"ד החי"ר (חיל רגלים) לכבוש את המרחב השולט על מטולה והאזור ולמנוע זליגת מחבלים לאזור זה. במקביל היה עליו להיות מוכן להעביר כוחות לאזור נוסף. המשימה מתקבלת ע"י המג"ד והגדוד מבצע אותה במספר שעות תוך נפילות של פצצות מרגמות על הכה. למרות הסיכון, הנחישות של המפקדים מעמידה את ערך המשימה כעליון. יחד עם הגדוד נכנסת פלוגת טנקים מגדוד אחר.

באותו ערב, מקבלת החטיבה משימה להתחיל לנוע למחרת בשעות אחר הצהריים (15:00 לערך) ולכבוש את אזור מרג'-עיון. לאחר מכן היה עלינו להתמקם במרחב למשימות חדשות וזאת תוך הפסקת ירי הקטיושות על יישובי הצפון. חטיבת "עודד" נכנסה למחרת בשעה המדויקת באור יום ובסיוע כוחות ארטילריים על מנת לבצע משימותיה בזמן ובכל העוצמה.

החטיבה מתחילה לנוע באור יום בסמוך למטולה ומתקדמת בנחישות תוך פתיחת השטח באש ובתצפית עד לאזור המנחת. אש תופת נוחתת על גדוד שנע סמוך לחפ"ק המח"ט. כתוצאה מכך נהרג חייל, דוד שמידוב ז"ל, ונפצעים ארבעה. סמג"ד הטנקים מקבל פקודה מהמח"ט לעלות על הגדר, לחצות את שדה המוקשים ולהתקדם לעבר הכח לפינוי הפצועים. לאחר עשרים דקות, הפצועים באורח קשה של החטיבה נמצאו כבר בדרכם לבית החולים וזאת בשל הנחישות והמשימתיות של סמג"ד הטנקים. בזכותו ובזכות הטיפול הרפואי בשטח ניצלו חייהם של לוחמים אמיצים אלה.

מפקד הגדוד שנפגע מעביר את הפצועים לסמג"ד הטנקים, עולה מולי בקשר ומדווח המשך תנועה - כמובן שלא היה צריך באישור לעניין זה (על זה נאמר ונכתב - "עדיף לבלום סוסים דוהרים מאשר לדחוף פרדות עצלות"). תוך מספר שעות מדווח המג"ד על סיום המשימה.

בו זמנית גדוד הסיור מתקדם ויורה טילים לעבר אוזרי מחבלים שדווחו כמארב חזבאללה. בסיוע טנקים מחטיבתו של מח"ט 434 האזור המאיים נכבש כליל.

החטיבה ממשיכה להתקדם ומגיעה לפאתי הכפר אליו נדרשה להגיע. מפקד האוגדה, תא"ל ארז צוקרמן, מקבל החלטה להכניס את חטיבת הטנקים על מנת לחסוך זמן ולנצל את המומנטום להתקדמות הכוחות (החלטה נכונה ואמיצה), וכך היה.

מח"ט 434 נכנס בראש הכח כמו מפקד דגול ומוביל את החטיבה יחד עם חפ"ק (חוליית פיקוד קדמי) הסמח"ט (שפרש מצה"ל לגמלאות וחזר לסייע במלחמה). חטיבת הטנקים מתקדמת. מיד אני עולה בקשר מול המח"ט ומבקש ששים לב כי הטנקים קרובים ללוחמים. הוא עונה לי, תוך ביצועי ירי פגזים לכיוון (מזרח) - שהכל בשליטה ושהוא רואה את החפ"ק הרגלי שלי ואת חיילי הגדודים ומעדכן אותי בהתפתחות הקרב, התקדמות כוחות החטיבה שלו וקווי התיאום.

גדודי הטנקים דוהרים בשיא העוצמה - חוויה מלחמתית לכל דבר ועניין. גדוד הסיור של חטיבת "עודד" מתקדם וממשיך לפתוח את הציר בתיאום מלא עם הגדודים השכנים. השעה כבר אחרי חצות, חטיבת הטנקים מגיעה ליעדה כמתוכנן ומתחילים חילופי אש עם החזבאללה. גדוד הסיור של החטיבה מתקדם בראש החץ החטיבתי וחובר לחטיבת הטנקים (למעשה זה היה המח"ט והסמח"ט). שאר הטנקים נפגעו מאש אויב ו/או נתקעו בבוץ הלבנוני - מדובר היה באזור חקלאי רווי בתעלות מים שלא אפשר את התקדמות הטנקים.

גדוד טנקים אחר הבין שצריך לחזור ולהתארגן מחדש להתקפה בשטח ישראל, מה שגרם לכך שלא היה שום טנק מלבד טנק המח"ט באזורנו - תקלה מבצעית וחוסר תיאום שגרם להחלשת העוצמה האוגדתית בהתקפה.

פלוגת הטנקים הכפופה לחטיבת "עודד" נמצאת באזור אחר ומבצעת ירי לאזורים שנצפים בהם כוחות חזבאללה ולמקומות חשודים. המ"מ, סרן צור זרחי ז"ל, מתקדם יחד עם המחלקה המובילה, מחפש מטרות אויב ומבצע חיפוי לכוחות החי"ר. במהלך הפעילות הטנק שלו חוטף טיל והוא נהרג. קצין שהוביל את כניסת השריון לפני כניסת החטיבה במקצועיות ובגבורה. יהי זכרו ברוך. לימים, אביו נחום זרחי השתתף יחד איתי במסע ייעוד וייחוד במסגרת קורס מ"פים/מג"דים - גם הוא סא"ל לשעבר בגדוד שריון שגידול דור של לוחמים וקצינים.

חטיבת "עודד" עמדה במשימתה וגרמה להפסקת ירי הקטיושות על ישובי הצפון בגזרתה. היא המשיכה לעסוק בחילוף שמונה טנקים שנתקעו בעמק הגזרה המזרחית. לצורך כך החלטתי להכניס את הגדוד הרביעי. המג"ד חננאל דוראני קיבל פקודה להגיע תוך 6 שעות ליעד ולחבור לחפ"ק המח"ט. הסמח"ט שלי, שבלעדי כניסת החטיבה לא הייתה מצליחה להיות כה מסודרת ומקצועית - דאג להכניס את גדוד החי"ר של חננאל.

בתוך כשעתיים חננאל מופיע בבניין של חפ"ק המח"ט. הייתי בטוח שלקח אוטובוס והגיע רכוב כי מסתבר שלא הגיע לבד אלא עם כל הלוחמים. הוא קיבל משימות בהתאם.

במהלך ההיערכות להגנה החטיבה עסקה באיתור חוליות אויב וכוחות חזבאללה דרך מידע מודיעיני ותצפיות, זאת במקביל להפעלת האש מארטילריה ומטוסים. בשלב זה הקדמית של החטיבה, בפיקודו של ראש המטה (הרמ"ט האולטימטיבי) סא"ל רונן רפא"ל - הפעילה את המעטפת בתיאום מלא עם חפ"ק המח"ט והכינה משימות עתידיות באופן הראוי לציון.

גדוד ההנדסה האוגדתי גם הוא הוכפף לחטיבה וקיבל משימה לפתוח ציר. הגדוד פתח את הציר חלקית בלבד בעקבות על ההחלטה על הפסקת האש, שהתקבלה לאחר שמונת ימי הלחימה של הגדוד ושהייתו בשטח לבנון. בבוקר יום ראשון חולצו כל הטנקים לשטח ישראל וכל חיילי החטיבה יצאו מלבנון יחד עם חפ"ק המח"ט.

הפיקוד על חטיבת "עודד" הוא זכות גדולה. החטיבה היא התשיעית לקום. היא הוקמה במלחמת העצמאות והובילה בכל מלחמות ישראל. ב-2006 השתתפה שוב בגאווה ובגבורה וביצעה את המשימות שנדרשה אליהן ללא היסוס וללא עוררין, על הצד הטוב ביותר.

הרמטכ"ל דן חלוץ ציין לחיוב את מפקדי החטיבה והגדודים בסיכום המלחמה, על איכות הביצוע ועמידה במשימות ללא שום תקלה מבצעית לאורך כל הפעילות בתוך שטח לבנון, ועל כך שהיו המפקדים בראש הכח.

מיד עם הכרזת הפסקת האש ויציאת הלוחמים מלבנון התבקשה החטיבה להיות "חטיבה תחת צו" - ושוחררה למעשה רק שבועיים לאחר הפסקת האש. גם אז לא שמעתי מהמפקדים או מהחיילים כל טרוניה.

לקחים רבים עלו מהמלחמה. בהחלט היו אתגרים רבים, מוכנות וכשירות הכח היה אחד הנושאים הקריטיים במלחמה זו. בישיבת המפקדים הראשונה לאחר המלחמה שאלתי את המג"דים מתי אפשר להתחיל לאמן את החטיבה. התשובה הייתה "מיד וכמה שיותר מהר!". לא צפיתי לתשובה אחרת כי כבר הכרתי את המפקדים באירועי קיצון. אחד המג"דים בפיקודי חטף במהלך המלחמה רסיס ברגלו ולא דיווח על כך עד שלא יצאנו מלבנון.

לאחר תקופה קצרה נשלחו חיילי ומפקדי החטיבה לאימון באליקים. באוקטובר החלו ארבעת הגדודים להתאמן אימון אינטנסיבי ומורכב, בשילוב כוחות שריון וארטילריה - זאת כלקח חשוב מהמלחמה.

היות ובמלחמה לקתה בחסר הפעלת האש ברמות הזוטרות, קיים המאו"ג השתלמות אש אוגדתית ברמת המ"פ לשיפור הכשירות. כך נעשה גם בתחום המודיעיני בחטיבה, מרמת העזרים ועד רמת הכרת האויב. בתחום הלוגיסטי העמקנו ואימנו את אנשי הלוגיסטיקה, כולל הקמת פלוגת הקשר מחדש.

לאחר כשמונה חודשים, קבע הפיקוד אימון למפקדי וחיילי האוגדה להעלאת הכשירות האוגדתית, בעיקר ברמת המפקדים והמסגרות. תרגיל זה ארך שבוע ימים. חטיבת "עודד" הובילה במהלכו את האוגדה ועמדה בכל המשימות ברמה המקצועית הנדרשת. גם בתרגיל זה מפקדי הגדודים והפלוגות הוכחו רמה מקצועית לוחמנית גבוהה, תוך קניית יכולות חדשות ויצירת סינרגיה בין המסגרות השונות בחטיבה ומול יחידות האוגדה.

רוח וערכי צה"ל הם הסמן הימיני לביצוע משימות, הן בשגרה והן במלחמה. התנגשות בין ערך דבקות במשימה לבין חיי אדם ילווה אותנו בכל מבצע ובכל מלחמה. אסור שהתנגשות זו תוביל לאי ביצוע משימות. עם כל הקושי והמורכבות שבדבר - ערך המשימה מעל לכל. יש לפעול בתבונה ובתחבולה ולמלא כל משימה שנדרש אליה במקצועיות, בתעוזה ובנחישות, שכן "המעז מנצח".

מטה החטיבה במילואים - אורן קצין האג"ם האגדי, מלטנסקי קצין הארטילריה המקצוען, ניר קצין הקשר המומחה, רומן קצין המודיעין האומן ואחרים - הוו עמוד התווך לניהול המלחמה ודאגו לעבוד מסביב לשעון על מנת למלא אחר המשימות ולהוריד פקודות מקצועיות ליחידות החטיבה.

חטיבת "עודד", שגויסה כשבועיים לאחר תחילת המלחמה - הוכיחה שוב ושוב את יכולותיה בביצוע משימות ללא דופי, זאת בשל הערכים איתנים שיצקו המפקדים לאורך השנים בלוחמים ותומכי הלחימה. אן לי ספק שחטיבה זו תמשיך להוביל ולנצח.

תודתי העמוקה למפקדים שפעלו תחת פיקודי, לקצינים ולחיילים הלוחמים והאמיצים, לתומכי הלחימה שהכינו את החטיבה למלחמה, לעמיתיי המח"טים שלחמו לצדי לאורך כל התקופה ולאלה שסייעו לנו בכל אשר דרשנו ונדרשו אליו. הערכה רבה למפקדי, תא"ל ארז צוקרמן על הגיבוי ועל התמיכה לאורך כל ימי הלחימה, על אומץ הצבאי ועל הערכים שניתן בהם לאורך כל התפקידים בצה"ל.

הלוחמים הגיבורים שנפלו וחירפו את נפשם לשמירה על אזרחי ישראל ועל המדינה פעלו בעוז ובגבורה, גילו אומץ לב ונחישות בביצוע המשימות. יהי זכרם ברוך.

תא"ל (במיל') אנואר סעב

מח"ט עוצבת עודד במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

**בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והנוער**

לוחמי חטיבה 434 ומפקדיה,

עשור חלף מאז נקראנו לדגל. קיץ חם, תחילת חודש אוגוסט וברקע כבר שלושה שבועות של לחימה מתמשכת בצפון. מפקדים חדורי אמונה שניתן וצריך לעשות, וחיילים חדורי שליחות המבינים שאין מישהו אחר שיקום ויעשה. יכולנו להישאר ולהביט מהצד, לתת לאחרים ללכת קדימה ואיש לא היה בא בטענות. אבל לא! לקחנו אחריות, התייצבנו, לחמנו ועשינו! עשור של שקט, הקיץ נשאר חם, אבל בגבול הלבנון החום נובע כבר עשר שנים רק מהשמ. אין קולות מלחמה והחיים שבו למסלולם, אני ואתם יודעים שאותות המלחמה הם לא פס צבעוני על המדים או במגירה אלא מטען שכל אחד ואחד מאתנו נושא עמו.

גם כיום, לא נותרנו להביט מהצד אלא המשכנו לשאת באחריות. כי מי נכון שיהיה כאן, בחזית, אם לא המנוסים שכבר יודעים להעריך בקור רוח את המצב ולפעול? עשור של מוכנות ונכונות, בקיץ החם ובחורף הקר. ממשיכים מסורת ארוכה, מיישמים באימונים את שנלמד במלחמה. משתפים בידע ובניסיון את הדורות החדשים ומוודאים שכל פרט יהיה מוקפד, כל דבר במקומו וכל שאלה תקבל תשובה, כי זו משמעותה של האחריות.

עשור בו כולנו התבגרנו, הסימנים קיימים, אך אני חש סיפוק רב לראות כי מפקדי המחלקות מפקדים על פלוגות, מפקדי הפלוגות על גדודים ושדרה מנוסה של לוחמים ומפקדים ממשיכה ועושה מילואים. העובדה כי השרשרת נמשכת, מתוספות חוליות ואף מתעבות השורות, ממלאת אותי בגאווה על כי נפלה בזכותי ההזדמנות להכיר, לפעול ולהוביל בקרב.

עשור של רעות, חברות שאינה נגמרת. שפה משותפת שיש בה הרבה יותר מרק מילים ודיבור. שפה שהיא מנת חלקם של העוסקים בלעשות וממעטים לדבר. חברות אמת הנמדדת תחת אש. כאשר דוהרים לתוך האש להציל חבר ולא משתהים או מחפשים איך "להתקדם בזהירות". רעות שיודעת להבחין כי מצוקת הרגע דורשת להתגבר על כל הקשיים ולבצע. עשור עבר מאז שחזרנו והספקנו לשמוע גם ביקורת; בעיקר מצד אלו שישבו ולא עשו. חיכו שאחרים ייקחו אחריות. אני בטוח, שכל אחד ואחד מאתנו, כשהוא ניצב מול המראה - יודע להגייד לעצמו שהוא דרש וקיים.

עשינו את מה שהיה צריך ולמעלה מכך. לא חיכינו לפקודות, פשוט עשינו את מה שהיה נכון ובדרך שנראתה לנו נכון. בעוד עשור כבר נעביר את הדגל לדור צעיר ומוכשר יותר. נדע כי במעשינו סללנו את הדרך לימים טובים יותר ונאחל לילדינו וילידי ילדינו כי הדגל ישמש לטקסים בלבד.

נחבק את משפחתו של רס"ר אלון סמוכה ומשפחתו של סרן צור זרחי זיכרונם לברכה, נספר בגבורתם ונהיה עבור משפחותיהם בכל שיידרש. אתגרים רבים עוד לפנינו, אני סמוך ובטוח כי חבורה מופלאה זו תדע להם! מעריך, מעריך ואוהב כל אחד ואחד מכם.

ברעות שריונאים,
אל"ם (מיל") גיל מעוז
מפקד עוצבת "יפתח" במלחמת לבנון השנייה

מוקדש לכל מי שלחם עם חטיבה 434 במלחמת לבנון השנייה. שריון והנדסה, חרמ"ש, סיור, גדודים חבירים, יחידות הארטילריה, המודיעין, חיל האוויר, הלוגיסטיקה ומשאבי האנוש, עמותת החטיבה וכל מי שהיה שם וידע לסייע במעשה, בעצה, במילה טובה, ברוח ורעות.

אל"ם (מיל") גיל מעוז
מפקד עוצבת "יפתח" במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

אירועי לחימה בכלל ומלחמות בפרט מאירות וחושפות מבעד לערפל הקרב את הגיבורים האמיתיים, את אותם חיילים ומפקדים אשר עבורם מושגי השליחות, ההקרבה, הרעות, היוזמה ואומץ הלב אינם בגדר ססמאות. עבורם ערכים אלו הנם דרך חיים, אמת אישית והתנהגות שגרתית. ביום-יום הם מצניעים לכת ולא מתבלטים, אולם בשעת הקרב הם הראשונים לקבל החלטות קטנות אך מכריעות שבאות לידי ביטוי במעשי מופת וגבורה. לאורך מלחמת לבנון השנייה היה שותף גדוד 890 לקרבות רבים במסגרת לחימתה של חטיבת הצנחנים. ברצוני להבליט דווקא את אותם חיילים המסמלים ומבטאים במעשיהם יותר מכל את ערכי ורוח הלחימה של צה"ל.

מיכאל (מייקל) לוין ז"ל עזב את ביתו ומשפחתו בפילדלפיה בכדי להגשים חלום ולהפוך ללוחם בצבא ההגנה לישראל. הוא עלה לבדו לארץ וחרף קשיי היומיום של חייל בודד, ובוודאי קשיי השפה - השתלב במסלול הצנחנים התובעני. מייקל התקדם כלוחם בפלוגה המבצעית ואף שאף לתרום מעבר ולהתפתח כמפקד כיתה. על צניעותו הרבה מעיד אירוע בו ביקר מח"ט הצנחנים את פלוגתו במוצב סמוך לעיר שכם. המח"ט ביקש מחיילים שהיו באירועי לחימה תחת אש להרים יד. מייקל, שרק יומיים קודם לכן היה שותף למבצע מעצר מורכב ביותר תחת אש בליבה של העיר שכם, לא הרים את ידו.

כששאלתי אותו לאחר מכן למה לא הרים את ידו, ענה בפשטות כי לא היה זה קרב אמיתי. על אופיו המיוחד מעידים סיפורים רבים שהתגלו לנו רק לאחר מותו, ביניהם העובדה כי בשבתות המעטות בהן יצא לחופשה תרם את זמנו בפעילות בבתי תמחוי בירושלים. מייקל ראה את שירותו בארץ כשליחות של ממש.

ימים בודדים לפני פרוץ המלחמה, יצא מייקל לבקר את משפחתו בארצות הברית. כשהגיעה הידיעה על המלחמה מיהר לחזור לארץ - הוא לא יכול היה לחשוב כי אינו נמצא עם חבריו ורעיו לנשק בזמן שאלו נלחמים. הוא חבר אל הגדוד בצפון והתעקש להיכנס אל הכוחות הלוחמים. ואכן, ההזדמנות להיות שותף בלחימה על הארץ שאותה כל כך אהב הגיעה. הגדוד ביצע היערכות של יממה להתקפה על כפר המשקיף אל נקודת החטיפה של חיילי המילואים אהוד גולדווסר ואלדד רגב ז"ל. מייקל הצטרף לחבריו ונערך לקרב.

הקרבות בכפר היו קרבות בטווחים קצרים, האויב היה ערוך בשטח הצפוף והלחימה היתה עיקשת ומלווה בירי מנשק קל, מקלעים וטילי נ"ט. מחלקתו של מייקל נשלחה לתגבר את הפלוגה המסייעת. במהלך כיבוש של אחד המבנים נפגע מייקל מירי האויב, חבריו ניסו לטפל בו אך הפגיעה היתה אנושה, וליבו נדם לנצח.

במהלך הקרבות בכפר הצליחו כוחות הגדוד להסב אבדות ופגיעה קשה לאויב. בקרב חיילנו נפגעו כ-15 לוחמים, ביניהם גם מייקל ז"ל, שהיה החלל הראשון של הגדוד באותה מלחמה. כך ביומו הראשון במלחמה, "בקרוב אמיתי", כפי שאולי היה מתאר - נפל החייל הצנום, הצנוע והמחייך, מייקל לוין ז"ל. סיפורו של מייקל הנו סיפור גבורה אישית, סיפור של שליחות, רעות, שייכות עמוקה לארץ ולמדינה אותה כה אהב ולמענה הקריב את חייו בקרב. מייקל, יהודי, ישראלי, לוחם וצנחן, בן 22 במוותו, ששאף לעשות עלייה ולהשתקע בארץ ישראל, נפל ביום ז' באב תשס"ו ונטמן בבית העלמין הצבאי בהר הצל.

לאחר כשבועיים בלחימה, במרחב העיירה בנת ג'ביל, השעה היתה קצת אחרי חצות ויצאנו ממפגש עם מפקד החטיבה חגי לאחר סגירת אחרונות לפעולה. כוחות הגדוד המתינו בפאתי הכפר לתנועה. מחצית הגדוד בפיקודו של סגן מפקד הגדוד החלה בהתקדמות צפונה לתפיסת שטחים שולטים על מרחב הפעולה. יתר הגדוד בפיקודי החל תנועה לקראת התקפה על היעדים. בעקבות הערפל הכבד ביצענו הערכת מצב, בעקבותיה שינינו את תוכנית ההתקפה. כוח המסייעת בפיקודו של המ"פ החל בהתקפה לעבר שטחי המפתח וטיהר מספר בתים. חוליית הפיקוד הגדודית שנעה עם כוחות המסייעת התמקמה באחד המבנים.

כוח הפלחו"ד (פלוגת חוד) בפיקודו של סגן מפקד הפלוגה קיבל משימה חדשה בעקבות שינוי תוכנית ההתקפה - הוא נדרש להשתלט על מספר מבנים באגף הכוח העיקרי. לאחר טיהור בית ראשון בדרכם לעבר מבנה נוסף, החליף מלקו אמבאו ז"ל, מפקד הכיתה בכוח החוד - חייל בכוח החוד של מפקד המחלקה בעקבות בעיה שהתגלתה בנשקו האישי. תוך כדי סריקת המבנה עם כניסתם לחדר מרכזי נפתחה על הכוח אש ממספר כיוונים שלוותה בהתפוצצות רימונים. סגן אנטון סיומין, מפקד המחלקה - הבחין כי בחילופי האש מפקד הכיתה נעדר. אנטון הציב שני חיילים בחיפוי בפתח החדר, זרק רימון אל החדר ותוך כדי שחייליו מחפיים באש לתוך המרחב - זחל וגישש בחדר אפוף העשן אחרי מלקו.

הוא הצליח לאתר אותו וגרר אותו אל מחוץ לחדר, כאשר מסביבו ניתזים קליעי המחבלים וקליעי חייליו. אנטון המשיך עד למפגש פנים מול פנים עם המחבל האחרון שנותר במתחם. המחבל ירה באנטון צרור מטווח אפס. בדו קרב זה ידו של אנטון היתה על העליונה, הוא אמנם נפגע בידו מהירי אך הצליח לפגוע ולהרוג את המחבל. יתר המחבלים שנמלטו מהבית נפגעו על ידי לוחמי הפלוגה המסייעת. לאחר מספר שעות לחימה הושמד כלל כוח המחבלים במרחב היעדים.

מלקו אמבאו ז"ל היה מפקד כיתה בולט ומצטיין. פגשתי אותו בהזדמנויות מבצעיות רבות טרם המלחמה. כמפקד, הקפיד קודם כל על רף דרישות גבוה מעצמו ולאחר מכן מחייליו. מפקדים מסוגו של מלקו נסכו בי תמיד תחושת ביטחון כי יש על מי לסמוך גם במצבים מורכבים. היה זה ברור שתכונות אלו יגרמו לו לנוע ללא היסוס לקדמת הכוח ולהוביל את חייליו באומץ רב בלחימה. למרבה הצער, באירוע זה היה גם הראשון לספוג את קליעי האויב ולמצוא את מותו בקרב.

מלקו אמבאו ז"ל, בן העדה האתיופית, בן למשפחה לוחמת, שאחיו הבכור שירת כלוחם בצנחנים ואח נוסף שלאחר מותו התגייס ושירת כלוחם ביחידת מגלן, נפל בקרב בי"ג באב תשס"ו ונטמן בבית העלמין הצבאי שבעיר לוד. אנטון, שסיפורו האישי כחייל בודד גם הוא מופלא כשלעצמו - הפגין אומץ לב יוצא דופן תחת אש, הן בפעולה ההירואית לאיתור מפקד הכיתה והן בחתירה למגע עם המחבלים עד לסיום הקרב. על תפקודו בקרב הוענק לסגן אנטון סיומין בתום המלחמה עיטור העוז.

לפני מספר שנים התבקשתי להעביר הרצאה ללוחמים ותיקים, פלוגת צנחנים מחזור 1956, לוחמים אמיצים שתבעו את ערכי הדבקות במשימה, החתירה למגע ועוד. את הלוחמים הוותיקים עניינה בעיקר השאלה מה טיבם של לוחמי הדור הזה. סיפורי המלחמות והמבצעים כפי שפורסמו בעיתונות ובמדיה המשודרת יצרו אצלם תחושה לא נוחה בעניין. סיפורתי לחבורה את סיפורם של לוחמי בגדוד. הצלחתי להבחין תוך כדי השיח בדמעות של התרגשות בקרב הוותיקים. סיפורי הקרבות ומעל הכל גבורתם של החיילים והמפקדים הזוטרים שכנעו אותם כי דור זה לא נופל מקודמיו.

כל עוד תפעם בקרב הנוער, חיילים ומפקדים כאחד, רוח הקרב, תחושת השליחות והשייכות ל"צבא העם" - לא יהיה אויב שיוכל לנו.

אל"ם קובי כץ

מפקד גדוד 890 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

מתוקף תפקידי כראש אט"ל (אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה) בזמן מלחמת לבנון השנייה, הייתי אחראי לכל ההיבט הלוגיסטי הקשור בניהול המלחמה. ממש לפני המלחמה עברנו שינוי ארגוני די מהותי בצה"ל שעיקרו העברת סמכויות נרחבות מאט"ל לזרוע היבשה. הכוחות הלוחמים הפועלים בשטח מצוידים על פי רוב ל-48 שעות. לרוב, המרכיבים שלהם יהיו זקוקים בלחימה יהיו דלק, תחמושת, ציוד רפואי, מים, מזון, סוללות וכ"ו.

אט"ל דאג לרכז את הכוחות בשטחי כינוס באמצעות מרכז הובלה, שגויס באופן מלא על מנת לתמוך את המאמץ המלחמתי ודאג שכל הצרכים הלוגיסטיים של הכוחות ימולאו עד קו הגבול. הלוגיסטיקה בתוך שטח לבנון הייתה באחריות הפיקוד.

הופנו אלי שאלות מתוך מרכזי אט"ל לגבי הנפקת ציוד כזה או אחר ליחידות "שנגמר להם התקציב", כאשר ברור שבמלחמה אין שאלות של תקציב ומנפיקים כל מה שהיחידות צריכות על פי הצורך והיכולת.

עליי לציין שמרכזי אט"ל שבצפון עבדו תחת אש כמו רוב ערי וכפרי הצפון והמשיכו להנפיק חלפים תחמושת דלק ומזון כל משך הלחימה.

זכורה לי עבודתם של אנשי מרכז התחמושת בצומת גולני, אזרחים עובדי צה"ל לצד חיילים נגדים וקצינים בסדיר ובקבע, מיד לאחר שנפלה קטיושה בתוך הבסיס - מתעקשים להמשיך ולהעמיס את משאיות התחמושת כדי שהכוחות יוכלו להמשיך להילחם.

הכוחות הלוחמים בתוך לבנון עשו ככל יכולתם על מנת לבצע את המשימות שהוטלו עליהם. היום בדיעבד, לאחר עשר שנים - אפשר לומר שהשקט היחסי השורר בצפון הנו תוצאה ישירה של אותה מלחמה.

גבורת הלוחמים, הרעות ביחידות הלוחמות, עוז רוחם של טייסי המסוקים שסייעו בחילוץ הנפגעים ויחד עם חבריהם לכוחות הקרקע עשו נפלאות בהצלת חיים - ראויים לציין מיוחד.

לאחר המלחמה עסקנו רבות בהפקת לקחים וביישומם על מנת להכין את צה"ל לפעם הבאה. אין ספק שהבנו את הצורך להיות הרבה יותר מוכנים בכל הקשור ליחידות המילואים ולציודם. עסקנו רבות באופן הטיפול בפצועים ובבני המשפחה הסועדים אותם ואני סבור שהיום יש מענה הרבה יותר טוב מבין ומתחשב שבא לידי ביטוי במבצעי עזה השונים.

אני מלא הערכה לכוחות הלוחמים, כואב את נפילת חברינו ושולח חיבוק חם למשפחות השכולות. עשינו כמיטב יכולתנו לנצח במלחמה לא פשוטה זו. הטעויות שעשינו, בעיקר בדרג הבכיר - לא נבעו מזלזול או מחוסר הערכה לאויב אלא מכך שקבלת ההחלטות בזמן אמת היא קשה ומורכבת, ותמיד אחרי הכל יש יותר אינפורמציה שכנראה הייתה מאפשרת קבלת החלטות שונה.

גם הרמטכ"ל והאלופים טועים, אנשים אנחנו. החוכמה ללמוד מכך ולא לאפשר חזרה על טעויות אלו בעתיד. אני מצדיע ללוחמינו ולנופלים ומאמין שעשינו כמיטב יכולתנו על מנת להגן על מדינת ישראל ואזרחיה.

אלוף (מיל') אבי מזרחי
ראש אט"ל במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

"מאזינים ברגש" - גדוד 293 במלחמת לבנון השנייה

גדוד 293 נלחם בגזרה מרכזית במלחמת לבנון השנייה במשך שבעה עשר יום. זהו סיפור הלחימה:

ב-17.7.06 נקראנו לקריה וקיימנו הערכת מצב בה הובהרו העובדות שהתבררו לנו עד אז. זכור לי כי נפגשתי עם אחד האלופים (היום מפקד אחד הפיקודים) במסדרונות הקריה. הוא אמר לי, "לך הביתה ילד, אין סיכוי שיגייסו מילואים. חבל על הזמן שלך". מספר ימים אחר כך כבר היינו מעבר לגבול.

לאחר תקופה קצרה של אי ודאות הוחלט על גיוס מפקדת הגדוד והתחלנו בעבודות הכנה לתכנון שאר המסגרת וקיום משימות צפויים. בשניים באוגוסט, בשעה אחת בלילה - הופעל "החייגן הקולי" ואלפי החיילים בעוצבת מרכבות הפלדה, בהם מאות מחיילי - נקראו לדגל.

חיילי הגדוד עסקו במרץ בהכנות ללחימה ובהוצאת הטנקים ושאר הכלים. הימים ימיי בין המייצרים, צום תשעה באב חל בשנה זו בדיוק ביום בו הגענו ליחידת המחסנים ועמלנו קשות בחום הגדול בהכנת הגדוד. בשלב הזה כבר הוגדרה משימת הגדוד. צוותי הכוחות שבו, המפקדים ואני בראשם היינו עסוקים בביצוע נוהל הקרב, במתן הפקודות ובאישורי התכניות. לעת ערב באותו יום יצאנו מפקדי הפלוגות, קציני המטה, סגן מפקד הגדוד ואני לתצפית מפקדים ממנה צפינו על השטח שעלינו לכבוש ועל היעדים שנצטוונו לשלוט עליהם.

באותו הערב, מוצאי תשעה באב - הועמסו הטנקים והנגמ"שים (נושא גייסות משוריין) על מובילים והובלו לשטחי הכינוס לאחר שיחה שלי לכלל הלוחמים ותומכי הלחימה.

שעת הש' ליציאה למשימה נקבעה לחצות באותו הלילה ואכן בליל השלושה באוגוסט, בחצות בדיוק - חצו כלל פלוגות הגדוד את הגבול ללבנון. פלוגה ו' בפיקוד רס"ן יונתן מאירי ופלוגת החרמ"ש (חיל רגלים משוריין) הגדודית בפיקוד רס"ן גלעד דניאל התקדמו ותקפו מתחם חזבאללה. פלוגה ז' בפיקודו של רס"ן נדב הורנשטיין תקפה וכבשה את הרכס החולש על מרחב העיירה עליה נתבקשנו לשלוט. פלוגה ח' בפיקודו של רס"ן יואב פוגל כבשה את הרכס השולט על עיירה נוספת מדרום תוך שימוש בתצפית ובאש.

כוחות הסיוע והתצפית הגדודיים התפרסו גם הם במרחב וביצעו משימות איסוף מידע על האויב והעברתו לכוחות הטנקים. מחלקת המרגמות הגדודית התמקמה בעמדותיה ופתחה באש לעבר מטרות שזוהו במרחב הכפר ובמבואות.

עלה השחר והאויב החל לבצע ירי תלול מסלול ונ"ט אינטנסיביים על כוחות הגדוד. מקורות הירי אותרו ורביעיית מטוסי קרב השמידה את משגרי הרקטות. בכל אותם ימים בהם שהו הכוחות בשטח האויב, פיקד סגן מפקד הגדוד, רס"ן דדי ארז, על כוח שנע בין הכוחות ועסק בפתרון בעיות כגון מחסור באספקה או בתחמושת, בעיות חימוש, פינוי טנקים שעלו על מוקשים ועוד. גם דדי עצמו עלה עם הטנק שלו על מוקש שלא פונה כראוי סמוך לגדר הגבול.

בליל החמישה באוגוסט, לאחר כמעט 48 שעות ללא שינה - לוחמי פלוגה ו' ופלוגה י' אשר שהו במתחם חזבאללה לאחר כיבושו איתרו תנועת מחבלים בצפון הכפר. הכוחות ביצעו לעברם ירי טנקים וזיהו פגיעה במטרות. יום קודם עסקו הכוחות במרחב באיתור והשמדת אמצעי לחימה כגון משגרי קטיושות, מטעני חבלה ונשק קל. אל חלק מהמחבלים ומשגרי הרקטות הוכוון צמד מסוקי קרב שירה ופגע בהם.

ביום רביעי באוגוסט קבלה פלוגה ז', שכאמור הייתה ערוכה בהגנה על הרכסים מצפון לגבול - שינוי משימה לאבטחת ציר בגזרת חטיבה 7. לוחמי הפלוגה נעו לאורך הציר תוך שהם מאבטחים את התנועה בו ומבצעים מארבים. במהלך תנועת הפלוגה נורו עליה טילי נ"ט ופצצות מרגמה. הלוחמים השיבו אש אל מקורות הירי אך לא זוהתה פגיעה.

סגן מפקד הפלוגה, סרן אבישי נובולנסקי - נדרש לאבטח את פריצת המסדרון הקרקעי בידי גדוד ההנדסה החטיבתי, להכניס את חטיבת הצנחנים ללחימה ולאפשר החברת כוחות מנהלה לכוחות במרחב. אבישי יצא למשימתו עם מחלקת טנקים ביום השישה באוגוסט. תוך שהוא מבצע את משימתו נכנסו כוחות של גד' 294 שהו בסמוך לו למארב טילי נ"ט. שני טנקים נפגעו ומפקד פלוגה ל', רס"ן יותם לוטן ז"ל ועמו הטען סמ"ר נעם מאירסון ז"ל נהרגו מהפגיעה.

אבישי וחייליו נחלצו לסייע, לפנות ולאבטח את הטנקים הפגועים עד לבוא החילוץ המסודר. "אינני זוכר בוודאות מה גרם לי לייצב את אחד המקלטים על התדר של פלוגה ל', אבל מהאזנה לרשת הבנתי שהם נתונים למתקפת טילי נ"ט ושיש להם נפגעים", אמר אבישי לאחר אירוע נוסף בו לקח חלק.

"קשה היה להבין מרשת הקשר מה בדיוק קורה, אבל כן הבנו שמתבצע ירי נרחב של טילים, כפי הנראה מדרום מערב. טנק המ"פ נפגע וכתוצאה מכך נהרגו המ"פ, התותחן והטען... אצין שמפעיל הציוד ההנדסי, אושרי סיבוני - גילה תושייה, מנהיגות וגבורה, תוך שחילק הוראות בקשר למפקדי הטנקים כיצד להגן על האזור..."

בימים השבעה והשמונה באוגוסט היה הגדוד עסוק בפשיטות ובהשמדת אויב ואמל"ח בצדו המזרחי של אחד הכפרים, זאת בסיוע תקיפות מן האוויר של מטוסי קרב, סיוע של אש ארטילרית ומרגמות וסיוע בתצפית מגורמים שונים.

בתשעה באוגוסט הורחבה גזרת האחריות וסדר גודל הכוחות של גדוד 293.

פלוגת החרמ"ש הגדודית בפיקודו של רס"ן גד קארובי השתלטה על מבנים בצדו המערבי של אחד הכפרים ויצאה משם לילה לילה למשימות במרחב הכפר.

בתאריך העשרה באוגוסט נדרש הגדוד להוביל כוחות בציר לוגיסטי, שנפרץ על ידי גדוד ההנדסה של העוצבה. את המשימה קיבל רס"ן אסף אזולאי, סגן מפקד פלוגה ח'. אסף יצא למשימה עם מחלקת טנקים מהפלוגה והוביל אחריו את כוחות המנהלה. תוך כדי תנועה עודכן המפקד על זיהוי של משגר נ"ט, העומד לשגר לעברו טיל. אסף צודד את צריח הטנק, ירה אל עבר המשגר והשמידו.

בארבעה עשר באוגוסט הוכרזה הפסקת אש. הגדוד נערך במרחב האחריות שלו על מנת למנוע חזרת אויב לשטח ולהשמיד את נכסיו. זאת נעשה בסיוע פלוגת הפל"סים מבית הספר להנדסה, בפיקודו של רס"ן סהר אברג'יל - לימים מפקד יחידת יהל"ם בחיל ההנדסה.

ערב אחד קיבלתי פקודה לנוע לאחד הכפרים ולחלץ משם את אחד מטנקי המרכבה שנפגעו בתחילת הלחימה. טנק זה היה שייך למפקד גדוד מחטיבת "עקבות הברזל". בעודי נע לעבר הכפר, קיבלתי התראה על כוונה לירות לעבר הכוח בפיקודי טילי נ"ט. הדריכות שממילא הייתה בשיא נשמרה, כל אחד אימץ את חושיו ככל הניתן תוך כדי התנועה החשוכה. הגענו אל הטנק הפגוע יחד עם אנשי החוליה הטכנית הגדודית והצוות ההנדסי. עמלנו במשך לילה שלם על חילוץ הטנק ועם שחר הבאנו אותו בגרירה אל שטח מדינת ישראל. בשבעה עשר באוגוסט העברנו את האחריות על הגזרה לחטיבה 7 ושכנו לבסיסנו.

הגדוד סיים את הלחימה ללא נפגעים בגוף אך עם לא מעט נפגעים בנפש. מצבי מלחמה משאירים באדם צלקות הניכרות בחלק מאיתנו עד היום. אני זוכר באופן אישי לפחות התקף חרדה אחד שעברתי; זה היה בשבת הראשונה שלנו בלחימה לאחר שני לילות ללא שינה כלל. הרגשתי שאני מתפרק. הבטתי ימינה ושאלתי את עצמי מי יכול להחליף אותי במידה ואני מתמוטט. בסופו של יום לא התמוטטתי ובערוב היום גם הצלחתי להירגע.

אני מניח ואף יודע שחיילים ומפקדים רבים חוו חוויות דומות. כולן רשומות על לוח ליבנו ובנימי נפשנו עד היום.

סא"ל (מיל') עמרי שדה

מפקד גדוד 293 במלחמת לבנון השנייה, מתוך ציון עשור למלחמת לבנון השנייה

